

La violència sexual sense record: estudis a Catalunya i Balears

Núria Iturbe Ferré

nuria.iturbe@intress.org

www.prevensi.es

1. Context

Investigació: La violència sexual sense record a les Illes Balears (2021)

Investigació: La violència sexual sense record en l'àmbit policial a les Illes Balears (2022)

Investigació: La violència sexual sense record en l'àmbit judicial a Catalunya (2022)

Investigació: La violència sexual sense record en l'àmbit judicial a Catalunya (2023) **en curs**

Experiència en el treball amb víctimes i ofensors des d'Intress

Experiència en l'abordatge preventiu de la violència des de PrevenSI

2. Per què violència sexual sense record?

La rellevància del record en el procés judicial

El paper del record en el procés de recuperació de la victimització sexual

Ampliar la mirada en l'anàlisi de les dades (poca especificació en els casos de SQ i VQ a la documentació judicial)

Posar el focus en la violència sexual i no en el Mitjà utilitzat per exercir-la

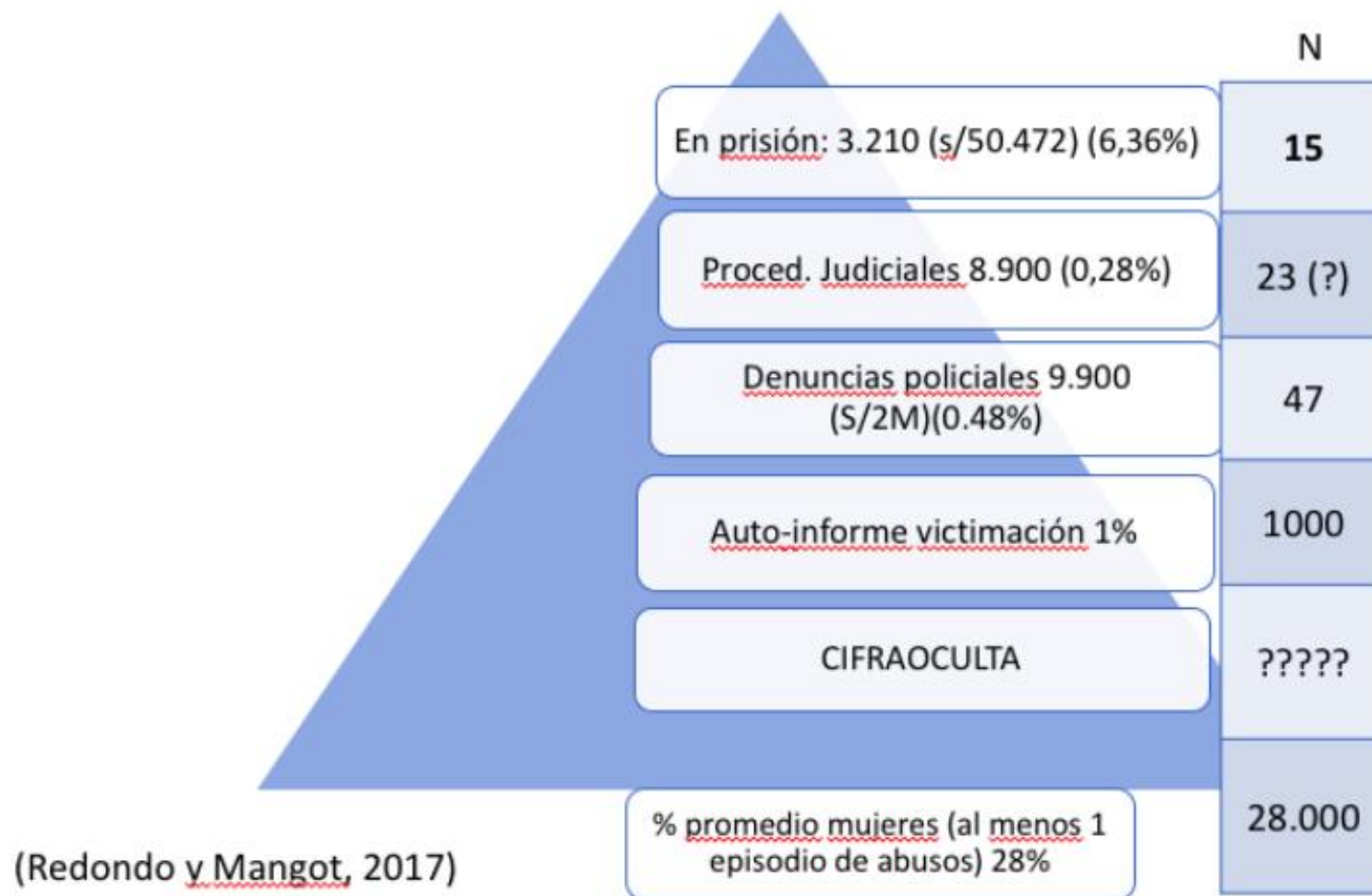

Figura 3.2.2.3. Prevalencia anual de las agresiones sexuales a mujeres mayores de 18 años (en tasa x 100.000)

3. Prevalença de la violència sexual

Informe sobre delictes contra la llibertat i indemnitat sexual a Espanya (2019)

Anàlisi empíric integrat i estimació quantitativa dels comportaments sexuals violents (no consentits) a Espanya (2020)

Prevalença_ *Análisis empírico...*

A un **32%** dels subjectes investigats per delictes sexuals se'ls trobarà culpables

A Espanya, segons dades de la Macroenquesta de violència contra la dona, la taxa de violència sexual l'any anterior és de l'1,3% quan l'agressor és parella o exparella de la víctima i el 0,7% pel cas dels agressors desconeguts.

Les dades oficials només semblen detectar un 2,17% del total de les agressions sexuals patides a Europa anualment; al món aquesta taxa seria un 2,14% del total i a Espanya les dades serien similars.

S'ha estimat que un individu que hagi comès un delicte sexual té una probabilitat d'un **5% de ser detingut, acusat, reconegut culpable i condemnat a una pena de presó o similar.**

A Espanya s'ha identificat un **7,1% de reincidència penitenciària per delictes sexuals.** La reincidència policial és del 4,23%. (mesura post 4-5 anys)

Prevalença

<https://elpais.com/sociedad/2021-12-10/justicia-refuerza-la-lucha-contra-las-violaciones-a-mujeres-con-sumision-quimica.html>

L'Institut Nacional de Toxicologia i Ciències Forenses va constatar 2.054 agressions sexuals l'any 2020

en 1 de cada 4 casos, la dona es trobava en un estat d'inconsciència o semiinconsciència

L'estimació de l'Institut és encara més alta: aproximadament el 33% de les agressions son d'aquest tipus, és a dir, 1 de cada 3.

L'estimació, a falta de l'estudi pormenoritzat de les dades que ha començat aquest 2022, és que el 15% dels casos corresponen a una submissió premeditada

2021 BALEARS

240 SENTÈNCIES
JUDICIALS

2015-2020

ABÚS I AGRESSIÓ
SEXUAL

QUANTITATIVA I
QUALITATIVA

2022 BALEARS

DADES
ESTADÍSTIQUES
ATESTATS
POLICIALS

2015-2020

ENTREVISTES

- POLICIA
- MEDICINA
FORENSES
- PSICÒLOGA
OAVD

2022 CATALUNYA

50 SENTÈNCIES
JUDICIALS

2019

ABÚS I AGRESSIÓ
SEXUAL

ALEATÒRIA

QUANTITATIVA I
QUALITATIVA

Submissió i vulnerabilitat química

14 casos: 4
menors; 10
adultes

2 SQ; 12 VQ
(majoria en
entorn oci)

2 recorden; 8
record parcial;
4 no especifica

Testimoni
creïble en 2
casos (però en
cap el
testimoni de la
víctima ha
sigut clau en la
condemna)

8 absolucions,
6 condemnes
(3 per
reconeixement
de l'agressor).

Record dels fets

21 casos record
afectat: 47,6%
absolucions.

En record afectat

relato creïble
només en un
28,6% dels
casos.

practicat
informe
credibilitat en
20,8% casos.

practicat
informe
psicològic en
13,2% casos.

TESTIMONI DE LA VÍCTIMA

NOMÉS ÉS RELLEVANT PER L'ABSOLUCIÓ DELS FETS

ES CONSIDEREN CONTRADICTORIS O PERQUÈ HI FALTEN RECORDS

RECONeixEMENT DE L'AGRESSOR

ÉS LA PROVA DECISÒRIA MÉS FREQUENT PER LA CONDEMNNA

LES PROVES PERIFÈRIQUES SÓN LES SEGÜENTS

TESTIMONI CONTRAPOSAT ENTRE VÍCTIMA I AGRESSOR

EN TOTES LES OCASIONS HA FINALITZAT EN ABSOLUCIÓ

SI HI HAVIA PROVES PERIFÈRIQUES S'HAN CONSIDERAT IRRELLEVANTS

2021 BALEARS

240 SENTÈNCIES
JUDICIALS

2015-2020

ABÚS I AGRESSIÓ
SEXUAL

QUANTITATIVA I
QUALITATIVA

2022 BALEARS

DADES
ESTADÍSTIQUES
ATESTATS
POLICIALS

2015-2020

ENTREVISTES

- POLICIA
- MEDICINA
FORENSES
- PSICÒLOGA
OAVD

2022 CATALUNYA

50 SENTÈNCIES
JUDICIALS

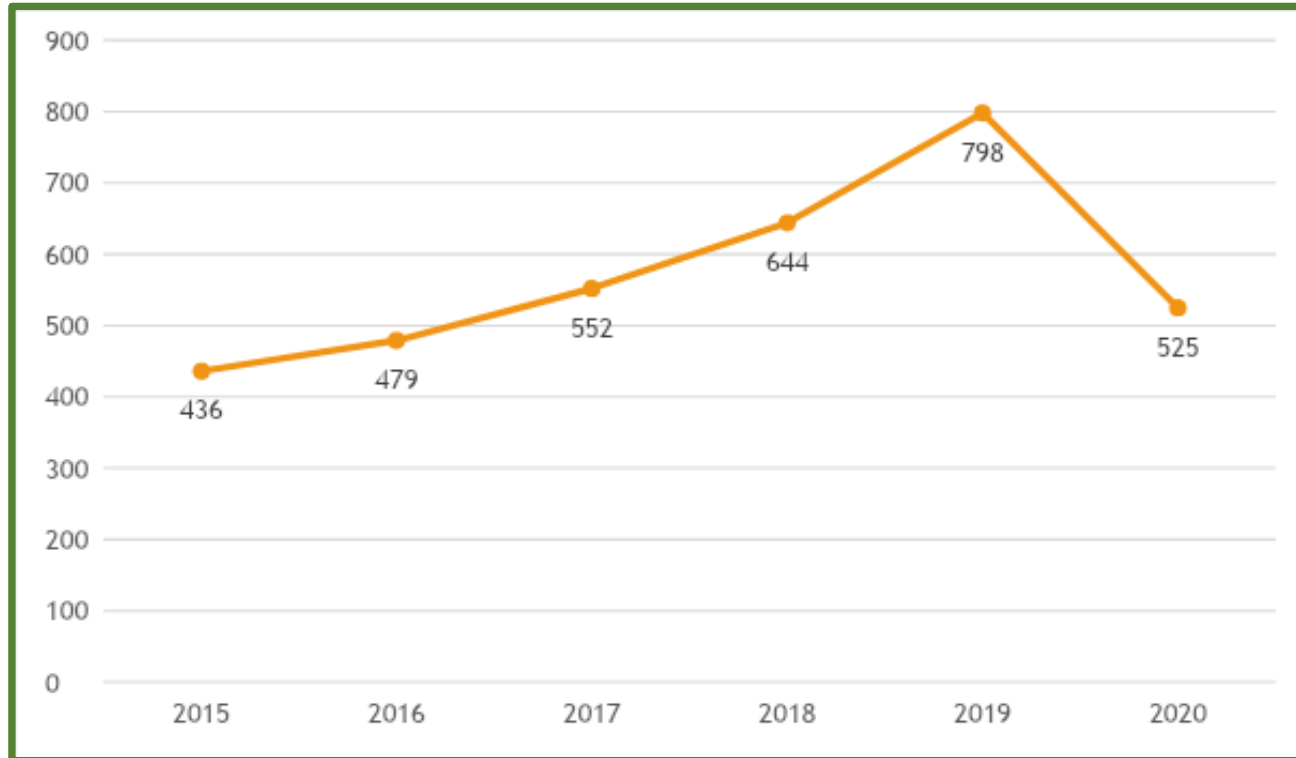
2019

ABÚS I AGRESSIÓ
SEXUAL

ALEATÒRIA

QUANTITATIVA I
QUALITATIVA

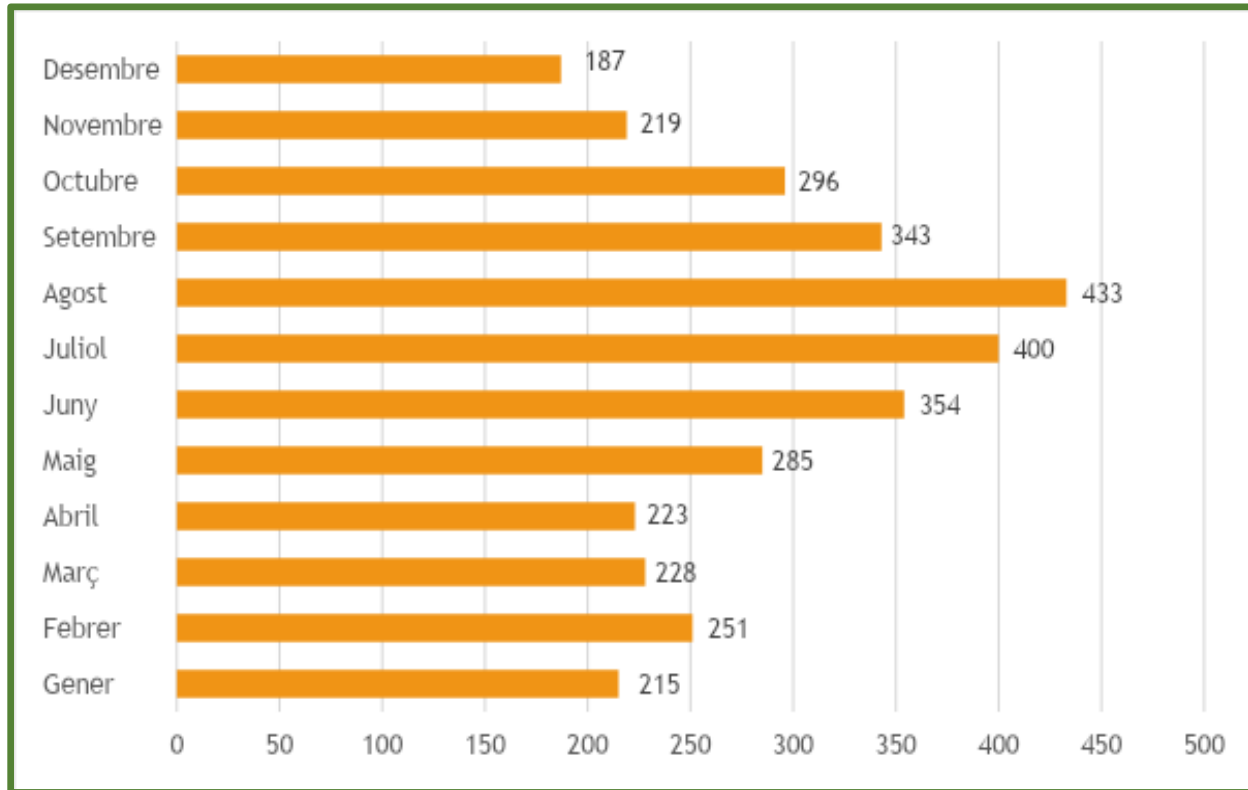
Denúncies interposades per delictes sexuals de l'any 2015 al 2020.

Entre l'any 2015 i l'any 2020 s'han enregistrat un total de **3.434 denúncies** per delictes de naturalesa sexual.

Si tenim en compte l'estudi publicat per l'IBD (Arnalda, Gil, Rubio i Iturbe 2020), en el mateix període de temps es van enjudiciar un total de **240 causes** segons la base de dades del CENDOJ

Mes de la comissió dels fets.

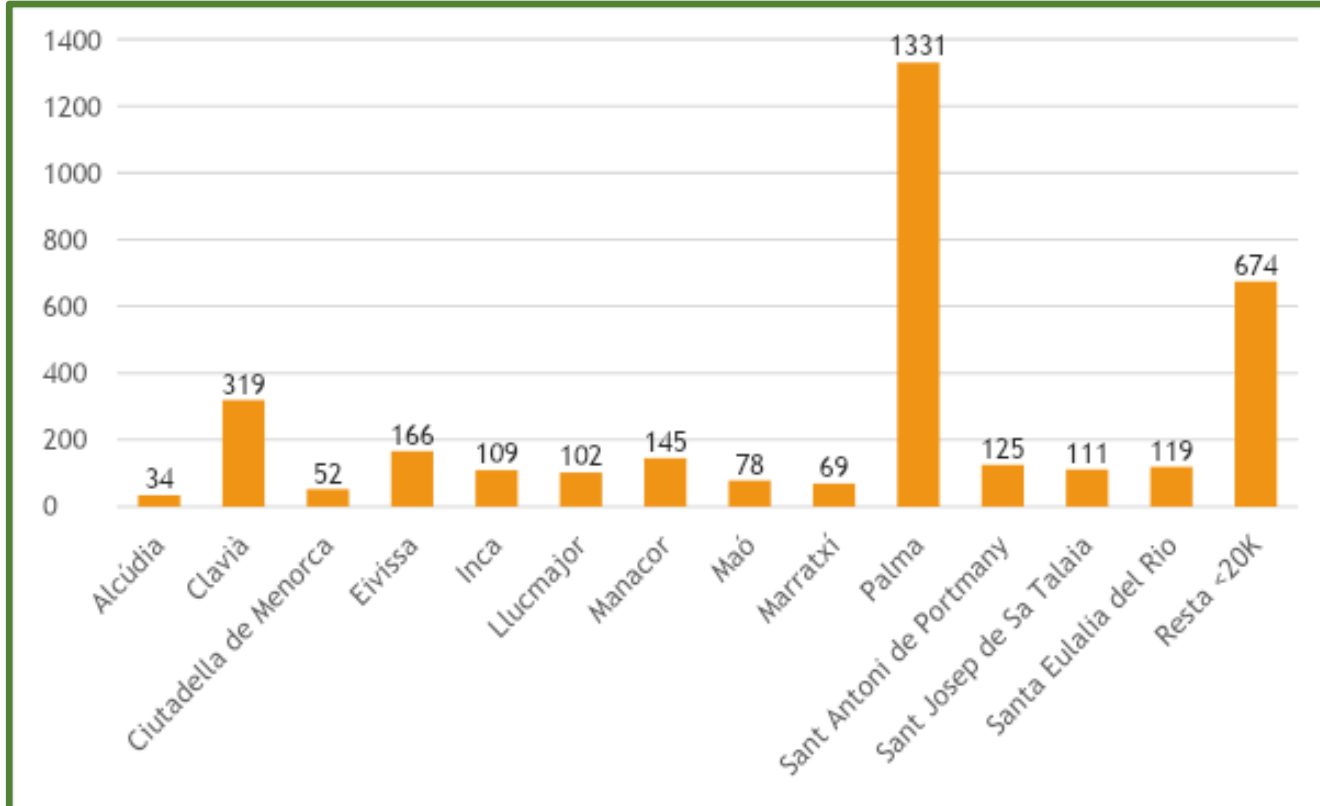

Tret de 6 macro-causes amb més de 10 fets encausats en un sol dia, que solen ser causes per delictes relatius a la prostitució i delictes de corrupció de menors, generalment s'encausen **1 o 2 fets per dia**

el dia 1 de gener s'han registrat un total de 99 causes en els 6 anys d'estudi (2015-2020), el que vol dir una mitja de 16,5 causes per dia 1 de gener de cada any estudiat.

el dia de tots sants, 1 de novembre, s'han registrat 33 fets en els darrers 6 anys, una mitja de 5,5 causes per any estudiat

Localitat dels fets.

Pel que fa a la **localitat on succeeixen els fets**, la majoria son a Palma (N=1331), seguida de Clavià (N=319), Eivissa (N=166) i Manacor (N=145), la resta de poblacions tenen menor incidència.

Clavià, per la seva banda, crida l'atenció degut a que el seu volum poblacional és més baix, no gens menys, en aquesta localitat es troba la zona d'oci nocturn de Magaluf, una de les més populars del país, la qual cosa podria explicar que el nombre de denúncies en aquesta localitat sigui tan alt.

Aquesta hipòtesi queda reforçada amb la informació donada des de l'Oficina d'Assistència a Víctimes del Delicte de Palma, la qual **destaca l'atenció a víctimes de Violència Sexual facilitada per tòxics en la zona de Magaluf des de els últims anys i fins l'inici de la pandèmia.**

Aquesta dada és especialment rellevant si tenim en compte les dades presentades en **l'estudi de sentències** d'Arnalda, Gil, Rubio i Iturbe (2020) on, **en la majoria de casos, víctima i agressor es coneixien prèviament.**

La literatura sobre violència sexual també assenyala que **la major part de delictes sexuals succeeixen en entorns de confiança per a les víctimes.**

ENTRE ELS 12 I ELS 20 ANYS S'ACUMULA EL MAJOR GRUIX DE CASOS (1543 CAUSES)

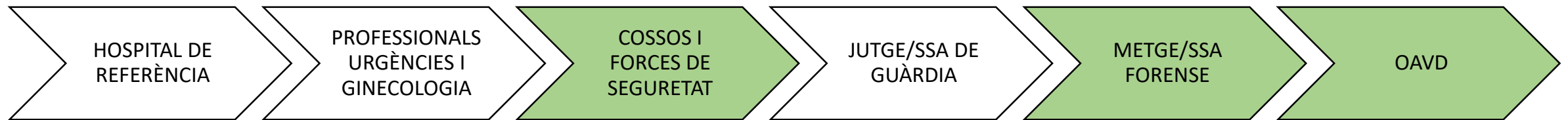
MAJORIA DE DENÚNCIES ELS FETS SON COMESOS PER AUTORS DESCONEGUTS (2.624)

El fet que la major part dels fets succeeixin en espais privats **dificulta la presència de testimonis.** En cas que la víctima no recordi els fets succeïts, augmenta la dificultat per resoldre els fets.

DEL TOTAL
VÍCTIMES

LLOC MÉS HABITUAL PISOS (1124) SEGUIT DE VIA PÚBLICA URBANA (613)

FONTS DE RECOLLIDA DE LA INFORMACIÓ QUALITATIVA

ÀMBIT POLICIAL BALEARS (2022)

DENÚNCIES PER DELICTES DE NATURALESA SEXUAL (2015-2020)

3.434 denúncies

1.737 individus acusats

2.249 casos esclarits

7% de les causes arriben a judici

PREVALENÇA DE LA SQ/VQ

Els paràmetres de codificació atestats policials no adaptats a recollir de manera clara i precisa aquests supòsits

Institut de Medicina Legal i Ciències Forenses manifesta no recollir dades d'aquest tipus

L'OFICINA D'ASSISTÈNCIA A LA VÍCTIMA DEL DELICTE

No emeten dades específiques sobre SQ/VQ

Percepció d'augment de casos i de disminució de l'edat de les víctimes.

Especial èmfasi en els casos en context d'ocio

Com treballen els casos de violència sexual sense record els diferents organismes que hi intervenen?

A través de les diverses entrevistes i de la informació obtinguda a l'anàlisi qualitatiu es constata la **manca de protocols i procediments sistematitzats** que estructurin la resposta en aquests casos, fet que permet que es produeixin respostes i registres diferents en funció del criteri professional de cadascun dels agents intervinents.

PES ESPECÍFIC DEL RELAT DE LA VÍCTIMA

PAPER DEL/LA PROFESSIONAL INTERVINENT

PAPER VÍCTIMA

PAPER AUTOR

**CULPABILITZACIÓ DE LA VÍCTIMA
(Com anava vestida...)**

**QUÈ S'ENTÉN COM AGRESSIÓ
SEXUAL (Quins requeriments ha de
complir)**

**MITES SOBRE LA
VIOLÈNCIA SEXUAL**

**MOTIUS D'EXONERACIÓ DE
L'AGRESSOR (No té sentit, podrien
tenir les dones que volguessin)**

**QUIN TIPUS DE DONA ÉS CREÏBLE
(Prostitució, si ha begut...)**

Vivència de les víctimes

SENSACIÓ DE LABERINT DE SERVEIS ALS QUE RECÓRRER

REVICTIMITZACIÓ

DIVERGÈNCIA ENTRE PROCÉS DE RECUPERACIÓ I JUDICIAL

INSEGURETAT, AMBIVALÈNCIA, SENTIMENT DE CULPA...

Responsabilització dels ofensors

A les investigacions judicials es constata una majoria d'agressors **SENSE antecedents penals**

A la investigació sobre l'àmbit policial s'estima que una persona que ha comès un delicte sexual **té un 5% de probabilitat de ser detinguda, acusada i condemnada.**

El sistema de justícia presenta una eficàcia **MOLT BAIXA** en els casos de violència sexual.

La falta de conseqüències suposa una percepció d'impunitat. Això suposa:

Un factor de risc de reincidència

Un poderós missatge col·lectiu d'impunitat

2021 BALEARS

240 SENTÈNCIES
JUDICIALS

2015-2020

ABÚS I AGRESSIÓ
SEXUAL

QUANTITATIVA I
QUALITATIVA

2022 BALEARS

DADES
ESTADÍSTIQUES
ATESTATS
POLICIALS

2015-2020

ENTREVISTES

- POLICIA
- MEDICINA
FORENSES
- PSICÒLOGA
OAVD

2022 CATALUNYA

50 SENTÈNCIES
JUDICIALS

2019

ABÚS I AGRESSIÓ
SEXUAL

ALEATÒRIA

QUANTITATIVA I
QUALITATIVA

ÀMBIT JUDICIAL CATALUNYA (2022)

MOSTRA ALEATÒRIA 50 SENTÈNCIES

10% PROBABLE CONTEXT FACILITAT
PER TÒXICS

40% PROVA DECISIVA: TESTIMONI DE
LA VÍCTIMA

MAJOR PRESENCIA DE PROVES
PERIFÈRIQUES EN VÍCTIMES MENORS

RECORD AFECTAT

TESTIMONI MENYS CREÏBLE

NO NOMÉS EN CASOS DE SQ O VQ

5 CASOS COMPATIBLES AMB SQ O VQ

EN 2 CASOS VÍCTIMA ASSASSINADA

EN 3 CASOS AFECTACIÓ TOTAL O PARCIAL DEL RECORD

PROPOSTES

UNIFICAR
RECOLLIDA DE
DADES

GENERALITZAR
PROTOCOLS
D'ABORDATGE
INTEGRAL

FORMACIÓ A
TOTS ELS
OPERADORES

INCORPORAR
PROPOSTES
PREVENTIVES

2023 CATALUNYA (en curs)

48 SENTÈNCIES JUDICIALS

2022 (totalitat AP Girona, Tarragona i Lleida)

ABÚS I AGRESSIÓ SEXUAL

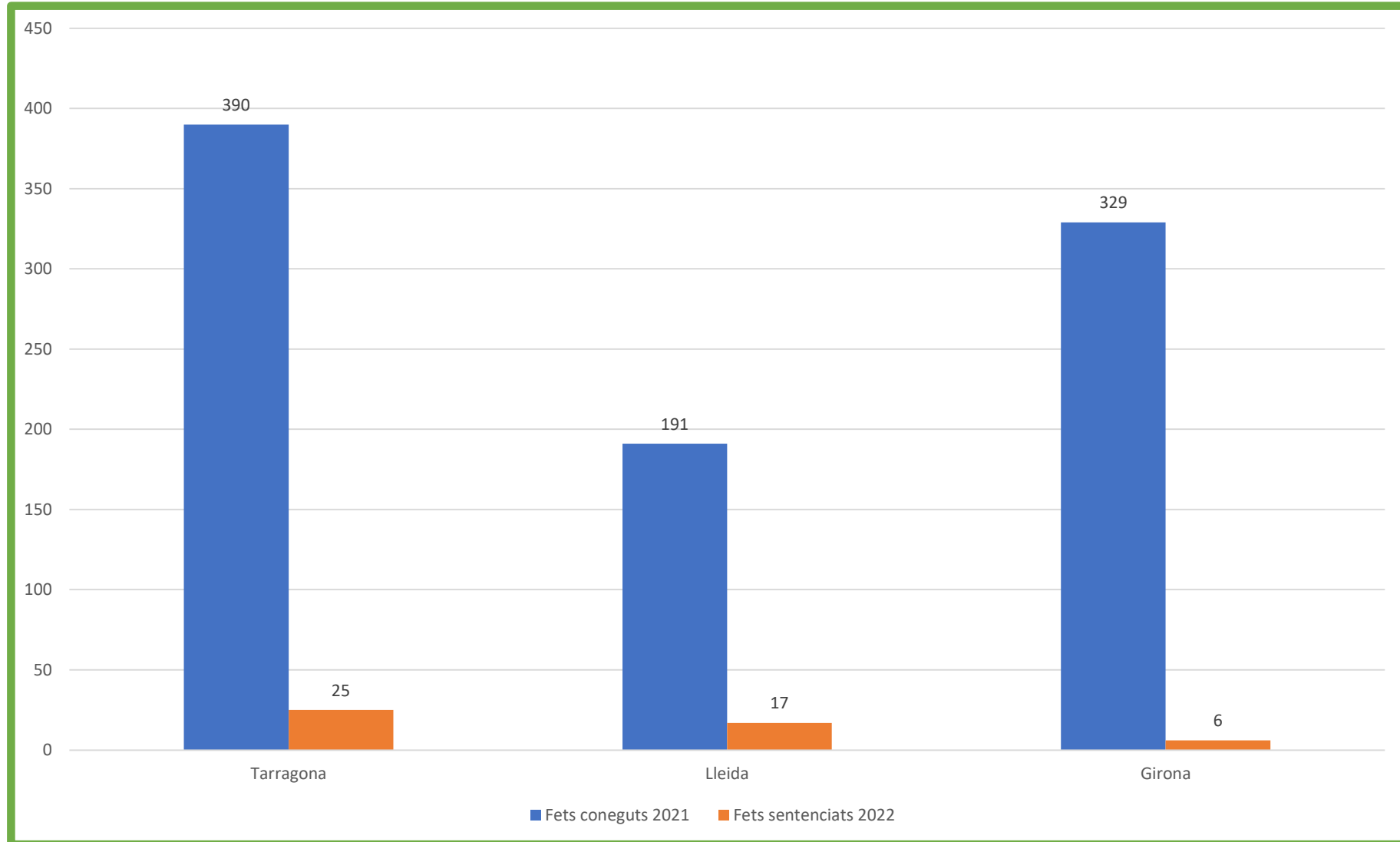
QUANTITATIVA I QUALITATIVA

32 víctimes menors d'edat, 16 majors d'edat

6 sentències amb manca de record

4 sentències SQ o VQ

Relació entre fets coneguts (2021) i fets sentenciats (2022)

ENLLAÇOS A LES RECERQUES:

[Annex memoria Violencia sexual sense record Illes Balears \(002\).pdf](#)

[La violencia sexual sense record Catalunya Annex.pdf](#)

Moltes gràcies

- Núria Iturbe Ferré
- nuria.iturbe@prevensi.es
- www.prevensi.es